

گزارش ارزیابی متقابل از نظام مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم کشور آلمان

(منتشر شده در وبسایت فاتف-FATF)^۱

گزارش مدیریتی

در شهریور ۱۴۰۱ گروه ویژه اقدام مالی (فاتف-FATF) ارزیابی متقابل نظام مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم (AML/CFT) کشور آلمان را بر روی وبسایت خود برای عموم منتشر نمود. این گزارش میزان تطبیق فنی به توصیه های فاتف و کارآمدی نظام مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم کشور آلمان را مورد بررسی قرار داد. با توجه به قرار گرفتن نام کشورمان در فهرست کشورهای پرخطر و مشمول اقدامات تقابلی به اصطلاح لیست سیاه فاتف و همچنین موضوع توصیه شماره ۷ و نتیجه مستقیم شماره ۱۰^۳ و نتیجه مستقیم شماره ۱۱^۴ در این گزارش به سازوکار اعمال تحریم های مالی هدفمند و توقیف دارای های ج.ا. ایران در کشور آلمان اشاره شده است.

مقدمه

کشور آلمان با کشورهای لهستان، جمهوری چک، اتریش، سوئیس، فرانسه، لوکزامبورگ، بلژیک، هلند و دانمارک دارای مرز مشترک می باشد. در ساختار قانون اساسی، این کشور یک جمهوری دموکراتیک، فدرال و پارلمانی متشکل از ۱۶ ایالت می باشد که برخی مناطق سیاسی خاص دارای استقلال سیاسی می باشند. کشور آلمان بزرگترین اقتصاد اتحادیه اروپا و چهارمین اقتصاد بزرگ جهان پس از ایالات متحده، چین و ژاپن است. فرانکفورت مهمترین مرکز مالی در قاره اروپا است و از سال ۲۰۱۶، آلمان دارای بیشترین تعداد موسسات اعتباری و شعب خارجی در اتحادیه اروپا (EU) می باشد.^۵ در داخل بخش مالی بزرگ آن، ۶ بانک و تعاونی بزرگ پریسک وجود دارد که در سال های ۲۰۱۹-۲۰۲۰ مشمول بیش از ۲۰ تحریم بافین-BaFin قرار گرفتند. بانک های تجاری بزرگ آلمان خدمات مالی متنوعی را ارائه می دهند که برخی از آنها در خارج از کشور می باشد. دو

^۱ گروه ویژه اقدام مالی (فاتف-FATF) یک نهاد مستقل بین دولتی است که سیاست هایی را برای حفاظت از سیستم مالی جهانی در برابر پولشویی، تامین مالی تروریسم و تامین مالی اشاعه سلاح های کشتار جمعی (AML/CFT/CPF) تدوین و ترویج می کند. توصیه های فاتف در بسیاری از کشورها به عنوان استاندارد جهانی مبارزه با پولشویی (AML) و مبارزه با تامین مالی تروریسم (CFT) شناخته شده است.

^۲ تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه سلاح های کشتار جمعی

^۳ اقدامات پیشگیرانه تامین مالی تروریسم و تحریم های مالی

^۴ تحریم های مالی اشاعه سلاح های کشتار جمعی

^۵ International Monetary Fund (IMF), [Financial Sector Assessment Program \(FSAP\), Technical Note on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism](#), IMF Country Report No. 16/190, June 2016

^۶ نهاد اصلی نظارت بخش مالی در کشور آلمان

بانک بزرگ آلمانی اکثر روابط کارگزاری بانکی آلمان را تشکیل می‌دهند، و از جمله بانک‌هایی هستند که با کشورهای پرریسک ارتباط دارند. یکی از بانکهای این کشور از سوی نهادهای نظارتی خارج از کشور آلمان و همچنین بافین مشمول اقدامات قضایی قرار گرفته است.^۷ آلمان همچنین خواستگاه ششمین بورس بزرگ جهان، بورس فرانکفورت است. این کشور دارای بزرگترین بخش بانکی در منطقه یورو است، با مجموع دارایی‌های حدود ۷,۸۵ تریلیون یورو در پایان سال ۲۰۱۴ است.^۸

در شهریورماه ۱۴۰۱ (اگوست ۲۰۲۲) فاتف گزارش ارزیابی متقابل کشور آلمان در حوزه مبارزه با پول‌شویی و تامین مالی تروریسم را منتشر کرد. در این گزارش اقدامات مبارزه پولشویی و با تامین مالی تروریسم (AML/CFT) کشور آلمان را در تاریخ بازدید در محل از ۱ تا ۱۹ نوامبر ۲۰۲۱ (آبان ماه ۱۴۰۰)، میزان تطبیق اقدامات با توصیه‌های ۴۰گانه فاتف و میزان کارآمدی اقدامات آن کشور ارایه گردیده است. این ارزیابی بر اساس توصیه‌های سال ۲۰۱۲ فاتف و با استفاده از متدولوژی سال ۲۰۱۳ تهیه شده است. این ارزیابی بر اساس اطلاعات ارائه شده توسط کشور آلمان، بازخورد سایر کشورها، گزارش‌های در دسترس عموم (منبع باز) و اطلاعات به‌دست‌آمده توسط تیم ارزیابی در بازدید از محل انجام شد.

ارزیابی توسط یک تیم ارزیابی متشکل از کارشناسان مالی، حقوقی و ضابط قضایی انجام شد:

- دامیان برنان؛^۹ بانک مرکزی ایرلند (کارشناس مالی)
- کاترینا فیت؛^۱ وزارت خزانه داری ایالات متحده (کارشناس مالی)
- کودای هاشیموتو؛^۱ وزارت امور خارجه، ژاپن (کارشناس تحریم‌های مالی هدفمند)
- اوله بو کتلسن؛^۱ واحد اطلاعات مالی دانمارک (کارشناس ضابط قضایی)
- جورج پیرمین؛^۳ دپارتمان اقتصاد، جرزی (کارشناس مالکیت ذینفع)

⁷ www.dfs.ny.gov/reports_and_publications/press_releases/pr1701301;
www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/files/enf20170530a1.pdf

⁸ International Monetary Fund (IMF), [Financial Sector Assessment Program \(FSAP\), Technical Note on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism](#), IMF Country Report No. 16/190, June 2016

⁹ Damian Brennan

1 Katrina Feitt	0
1 Kodai Hashimoto	1
1 Ole Bo Ketelsen	2
1 George Pearmain	3

• برنهارد رومستورفر^۴؛ نهاد بازار مالی اتریش (کارشناس مالی)

• لیدا تساکاراکي^۵؛ نماینده وزارت دارایی، یونان (کارشناس ریسک و همکاری بین المللی)

• آن مت وادمن^۶؛ واحد اطلاعات مالی نروژ (کارشناس حقوقی و ضابط قضایی)

کشور آلمان قبلاً در سال ۲۰۱۰ مورد ارزیابی متقابل فاتف قرار گرفت که بر اساس متدولوژی سال ۲۰۰۴ فاتف انجام شده است. ارزیابی ۲۰۱۰ و گزارش سوم پیگیری ۲۰۱۴ این کشور بر روی وبسایت فاتف منتشر شده و در دسترس عموم قرار دارد.^۷ در ارزیابی متقابل این کشور در سال ۲۰۱۰ نتیجه گرفته شد که آلمان با تعداد ۵ توصیه فاتف تطبیق^۸؛ با ۲۴ توصیه تا حد زیادی تطبیق^۹؛ با ۱۵ توصیه تا حدی تطبیق^{۱۰}؛ و با ۵ توصیه عدم تطبیق^{۱۱} دارد.

کشور آلمان پس از تصویب ارزیابی متقابل خود در سال ۲۰۱۰ تحت الزام گزارش دهی منظم پیرو قرار گرفت و در ژانویه ۲۰۱۲، ژانویه ۲۰۱۳ و ژوئن ۲۰۱۴ به فاتف گزارش اقدامات خود را ارائه کرد و در فوریه ۲۰۱۵ مستندات تکمیلی و به روز نهایی خود را ارائه کرد. آلمان در ژوئن ۲۰۱۴ از روند ارائه گزارش پیرو منظم خارج شد.^{۱۲}

نقاط ضعف و قوت نظام مبارزه با پولشویی کشور آلمان منتشر شده در گزارش فاتف

در این گزارش اقدامات این کشور در حوزه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در ۱۴ مورد دسته بندی گردیده است.

الف. کشور آلمان طی پنج سال گذشته در چارچوب AML/CFT خود پیشرفت‌های چشمگیری داشته است، از جمله استفاده از فرآیند ارزیابی ریسک ملی (NRA) برای ایجاد درک ملی قوی‌تر از ریسک‌های پولشویی/تامین مالی تروریسم (ML/TF)، ایجاد مکانیسم‌هایی برای بهبود همکاری و هماهنگی بین دولت‌های فدرال و ایالتی (Länder)، افزایش چشمگیر منابع انسانی به ناظر اصلی بخش مالی (BaFin) و واحد اطلاعات مالی (FIU) برای افزایش توانمندی‌های خود، حذف محدودیت‌ها در استرداد دارایی‌ها و جرم پولشویی و ایجاد ثبت شفافیت^{۱۳}

1	Bernhard Romstorfer	4
1	Lida Tsagkaraki	5
1	Anne Mette Wadman	6
1	www.fatf-gafi.org/countries/#Germany	7
1	Compliant (C)	8
1	Largely Compliant (LC)	9
2	Partially Compliant (PC)	0
2	Non-Compliant (NC)	1
2	FATF, Third Follow-up Report of Germany, June 2014	2
2	Transparency Register	3

برای بهبود دسترسی به اطلاعات مربوط به مالکیت ذینفع. در حالی که انطباق فنی با استانداردهای FATF به طور کلی تقویت شده است، برخی از اصلاحات اخیر هنوز به طور کامل اثر بخش نیستند.

ب. کشور آلمان عمدتاً بر اساس اولین ارزیابی ریسک ملی^۴ خود (۲۰۱۹)، درک خوبی از ریسک های مربوط به بخش های املاک و بانکی و خطرات نوظهور ناشی از همه گیری بیماری کووید ۱۹ (COVID-19) و دارایی های مجازی دارد. ریسک های مربوط به وجه نقد و ریسک های فرامرزی به خوبی درک شده اند (به استثنای ریسک های مربوط به پول نقد بدون همراه). درک ریسک پولشویی هنوز در برخی از حوزه ها، به ویژه در ارتباط با شبکه های پیچیده پولشویی، استفاده از اشخاص حقوقی (تا حدودی به دلیل عدم اطلاعات کافی)، مسائل قبلی در جرم پولشویی، و مشارکت محدود بخش های مختلف در ارزیابی ریسک ملی در حال بهبود است. آلمان اقداماتی را برای کاهش خطرات شناسایی شده در بخش املاک و مستغلات انجام داده است. اقدامات بیشتری برای کاهش مؤثرتر خطرات مربوط به پول نقد و خدمات حواله^۵ مورد نیاز است.

ج. آلمان اخیراً گام های مهمی برای بهبود مسائل همکاری و هماهنگی که در گزارش ارزیابی متقابل^۶ کاتف در سال ۲۰۱۰ مطرح شد برداشته است. مشارکت جدید بخش دولتی و خصوصی آلمان، اتحادیه ضد جرایم مالی^۷ (AFCA)، یک گام مثبت است و باید بیشتر توسعه یابد. در حالی که همکاری بهبود یافته است، اطمینان از هماهنگی بین و در سراسر ایالت ها، به ویژه با بیش از ۳۰۰ ناظر در بخش حرف و مشاغل غیر مالی (DNFBPs)، همچنان چالش برانگیز است.

د. آلمان گام های مثبت زیادی برای تقویت نقش واحد اطلاعات مالی (FIU) و بهبود کیفیت اطلاعات مالی برداشته است. با این حال، زمینه برای دسترسی بیشتر و استفاده از اطلاعات مالی در اختیار واحد اطلاعات مالی و تجزیه و تحلیل بهتر این واحد مطابق با نیازهای عملیاتی ضابطین قضایی (LEAs)^۸ وجود دارد. اگرچه واحد اطلاعات مالی و ضابطین قضایی به طیف وسیعی از منابع اطلاعات مالی دسترسی دارند و از آنها استفاده می کنند. فرآیندها را می توان با تجهیز واحد اطلاعات مالی به ابزارهایی برای پردازش و تجزیه و تحلیل داده های موجود، از جمله از طریق استفاده از هوش مصنوعی یا سایر تجزیه و تحلیل های پیشرفته، بهبود و کارآمدتر کرد.

² National Risk Assessment (NRA)^۴

² Hawala

² Mutual Evaluation Report (MER)^۵

² Anti-Financial Crimes Alliance (AFCA)

² Law Enforcement Authorities (LEAs)

ه. آلمان تعهد خود را به تحقیق و پیگرد پولشویی در سطح سیاست نشان داده است. با این حال، مشخص نیست که این تعهد به طور کامل به نتایج در سطح عملیاتی تبدیل شده باشد. تعداد کلی پرونده‌های پولشویی که منجر به پیگرد قضایی گردیده است کمتر از حد انتظار است و کاملاً با مشخصات ریسک آلمان همسو نیست.

و. آلمان در سال ۲۰۱۷ قوانین مصادره دارایی بدون محکومیت را اعلام و اینکه دادستان‌ها در هر پرونده‌ای مصادره دارایی‌ها را در نظر بگیرند را اجباری کرد. این تغییرات حقوقی و سیاستی با افزایش منابع پشتیبانی شده است که باعث شده آلمان در پنج سال گذشته به نتایج چشمگیر مصادره دارایی دست یابد. با این حال، خطرات قاچاق پول نقد برون مرزی (به ویژه از طریق پست و محموله) به خوبی شناسایی نشده است.

ز. فعالیت تامین مالی تروریسم به طور موثر در آلمان با استفاده از طیف وسیعی از قوانین و مقررات مورد بررسی، پیگرد قضایی و مختل می‌گردد. آلمان در پیگیری تحقیقات مربوط به فعالیت تامین مالی تروریسم در کنار تحقیقات مرتبط با تروریسم بصورت پیش‌دستانه فعال است. این کشور ظرفیت و تمایل خود برای استفاده از تمام اقدامات ممکن برای مختل کردن فعالیت تامین مالی تروریسم از جمله ممنوعیت سازمان‌ها و سایر اقدامات برای مبارزه با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز را^۹ اثبات کرده است.

ح. درک و کاهش ریسک تامین مالی تروریسم در بخش سازمان غیرانتفاعی آلمان (NPO) قوی و متناسب است. در حالی که آلمان از شناسایی‌های سازمان ملل متحد (UN) حمایت می‌کند، اشخاص و نهادها را در راستای ریسک‌ها و بافت کشور خود به طور پیش‌دستانه شناسایی نمی‌کند یا از تحریم‌های مالی هدفمند (TFS) برای حمایت از استراتژی گسترده‌تر خود در راستای مبارزه با تامین مالی تروریسم و تروریسم استفاده نمی‌کند. موسسات مالی و مشاغل و حرف غیرمالی تعیین شده (DNFBPs) عموماً از الزامات تحریم‌های مالی هدفمند خود آگاه هستند، اگرچه نظارت بر رعایت تحریم‌های مالی هدفمند پیچیده است و به طور کامل مؤثر نیست (به ویژه در بخش‌های DNFBP). طیف وسیعی از اقدامات داخلی در این کشور برای محروم کردن تروریست‌ها و تأمین‌کنندگان مالی از دارایی‌ها وجود دارد، البته این اقدامات نیز دارای محدودیت‌هایی هستند و می‌توان از برخی اقدامات موثرتر استفاده کرد. مقدار کلی مبالغ توقیف شده در مقایسه با کل مبالغ در آلمان کم است.

ط. آلمان به همه بخش‌های مالی و غیر مالی برای اجرای اقدامات پیشگیرانه خود نیاز دارد. موسسات مالی بزرگتر و ارائه‌دهندگان خدمات دارایی مجازی (VASPs)^{۱۰}، به ویژه بانک‌های بزرگ، انتقال‌دهندگان خدمات پول یا ارزش،^{۱۱} ارائه‌دهندگان خدمات بیمه، عموماً درک خوبی از ریسک‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم

² Violent Extremism ⁹

³ targeted financial sanctions ⁰

³ Virtual Asset Service Providers ¹

³ Money or value Transfer Services (MVTs)

خود دارند و اقدامات پیشگیرانه لازم را اعمال می کنند. درک ریسک در بین مشاغل و حرف غیر مالی در آلمان هنوز در حال توسعه است، از جمله در برخی از نهادهای با ریسک بالاتر (مانند مشاوران حقوقی، دفاتر رسمی، دلالان فلزات و اشیاء گرانبها، مشاورین املاک)، در اجرای اقدامات پیشگیرانه با چالش هایی روبرو هستند. نواقص عمده ای در گزارش تراکنش های مشکوک (STR) به ویژه برای موسسات غیربانکی و مشاغل غیر مالی در کشور آلمان وجود دارد. گزارش دهی ضعیف توسط مشاغل غیر مالی احتمالاً به دلیل طیفی از عوامل از جمله عدم آگاهی، سوء تفاهم از آستانه گزارش دهی، اجرای ضعیف اقدامات پیشگیرانه و پیچیدگی الزامات رازداری حرفه ای است.

ی. همه موسسات مالی، مشاغل غیر مالی و ارایه دهندگان خدمات دارایی مجازی (که در آلمان بعنوان موسسه مالی در نظر گرفته می شوند) مشمول نظارت مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم می باشند. بافین-BaFin (مرجع اصلی نظارتی موسسات مالی) تا حد زیادی یک چارچوب مبتنی بر ریسک رضایت بخش را برای نظارت بر موسسات مالی (از جمله VASPs) اجرا می کند. با این حال، سطح پایینی از استقلال فعالیت نظارتی BaFin در برخی از بخش های غیربانکی دارای ریسک زیاد وجود دارد.

ک. ناظرین مشاغل غیرمالی و سایر ناظران مالی حرکت به سمت رویکرد مبتنی بر ریسک برای نظارت بر مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم را آغاز کرده اند. البته چالش های مربوط به هماهنگی تعداد زیاد ناظران، گستره و سبب جمعیت بخش غیرمالی تحت نظارت (تقریباً ۱ میلیون نهاد) و کمبود شدید منابع، مانع از اجرای موفق این امر می شود. اقداماتی برای جلوگیری و شناسایی تبهکاران و مرتبطین آنها که وارد بازار مالی می شوند برای بخش های دارای مجوز قوی تر است، در حالی که برای فروشندگان فلزات و سنگ های گرانبها (DPMS) اقدامات محدودتری وجود دارد و هیچ بررسی ورود به بازار برای ارائه دهندگان خدمات شرکتهای تراست و ارایه دهنده خدمات (TCSP)^۳ وجود ندارد.

ل. آلمان گام های مهمی برای اجرای نظامی برداشته است تا به مقامات ذیصلاح و عموم مردم اجازه دسترسی به اطلاعات ذی نفع نهایی (BO) در مورد اشخاص و ترتیبات حقوقی از طریق ثبت شفافیت^۴ بدهد. با این حال، اطلاعات دقیق و به روز دینفع هنوز در زمان بازدید میدانی در دسترس نبود. چالش هایی در رابطه با سهام بی نام وجود دارد که هنوز به طور کامل به آنها رسیدگی نشده است.

م. همکاری بین المللی توسط آلمان در اولویت قرار دارد و همکاری مؤثری با مهمترین شرکای بین المللی جرم و جنایت کشور آلمان وجود دارد. معاضدت های حقوقی متقابل (MLA) و استرداد مجرمین تحت طرح های

³ Trust and Company Service Provider (TCSP)

³ Transparency Register

اروپایی موثر و به موقع هستند. با این حال، آمار، مدیریت متمرکز پرونده و ردیابی پرونده یک چالش در سیستم فدرال آلمان است.

ن. فقدان داده‌های موجود در سراسر دولت‌های فدرال و استان‌ها برای اندازه‌گیری اثربخشی، نیاز به استفاده از فناوری‌های جدید برای افزایش استفاده از داده‌ها برای مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم و نیاز به همکاری با نهادهای مسئول حفاظت از داده‌ها و حریم خصوصی در حوزه‌های مختلف وجود دارد.

ارتباط گزارش ارزیابی متقابل کشور آلمان و ج.ا. ایران

در گزارش مذکور در چندین مورد به ج.ا. ایران اشاره گردیده است. با توجه به توصیه‌های فائف آنچه برای کشور ما مهم است نتیجه ارزیابی عملکرد آلمان ذیل توصیه شماره ۷ تحریم‌های مالی هدفمند مرتبط با اشعه سلاح‌های کشتار جمعی، نتیجه فوری^۵ شماره ۱۰ در خصوص اقدامات پیشگیرانه تامین مالی تروریسم و تحریم‌های مالی و نتیجه فوری شماره ۱۱ در خصوص تحریم‌های مالی اشعه سلاح‌های کشتار جمعی می‌باشد. عملکرد آلمان در توصیه شماره ۷ تاحدودی تطبیق (PC)، نتیجه مستقیم ۱۰ متوسط (M) و نتیجه مستقیم ۱۱ نیز متوسط (M) ارزیابی شده است.

در ذیل برخی از مواردی که به نام کشورمان در گزارش کشور آلمان اشاره شده است ذکر گردیده است:

➤ تامین مالی اشعه و اجرای تحریم‌های مالی هدفمند (TFS): با توجه به روابط مالی و دیپلماتیک کشور آلمان با ایران و روابط دیپلماتیک با کره شمالی و گزارش‌های قبلی مبنی بر فرار از تحریم‌ها و اقتصاد بزرگ بین‌المللی آن، تیم ارزیابی بر اجرای اقدامات تحریم‌های مالی هدفمند کشور آلمان متمرکز شد.

➤ از نظر تامین مالی اشعه، آلمان روابط مالی با ایران از طریق چندین شعبه بانک ایرانی در آلمان دارد. پس از انعقاد برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در سال ۲۰۱۵، مبادلات تجاری و مالی بین دو کشور به طور موقت افزایش یافت، اما پس از خروج ایالات متحده از برجام در سال ۲۰۱۸ و متعاقب آن اعمال مجدد تحریم‌های فراسرزمینی ایالات متحده، مجدداً کاهش چشمگیری یافت. روابط تجاری از آن زمان بر کالاهای بشردوستانه متمرکز شده است. رابطه آلمان با کره شمالی اهمیت کمتری دارد، اگرچه آلمان مقصد انتخابی برای خرید فناوری توسط کشورهای ایران و کره شمالی است.

³ Immediate Outcome 5

³ Moderate 6

³ Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA)

➤ کشور آلمان قطعنامه های ۱۷۱۸ (کره شمالی) و ۲۲۳۱ (ایران) را از طریق مکانیزم مشابه با تحریم های مالی هدفمند مرتبط با تروریسم اجرا می کند. منابع مالی هر دو رژیم، مطابق با شرایط آلمان، مسدود شده است.

➤ مشارکت در نظام شناسایی اشخاص مشمول شورای امنیت سازمان ملل متحد ۱۳۷۳ اتحادیه اروپا^{۳۸} در ژوئیه ۲۰۱۸، آلمان یک تبعه ایرانی تحت تعقیب را به دلیل ارتباط با یک عملیات تروریستی خنثی شده در فرانسه دستگیر کرد. این فرد مشمول حکم بازداشت اروپایی صادره از کشور بلژیک و حکم بازداشت داخلی صادره از کشور آلمان بود. [پس از دستگیری او]، فرانسه با آلمان تماس گرفت و از آلمان خواست تا در شناسایی اشخاص مشمول مشارکت کند. وزارت خارجه فدرال این پیشنهاد را بررسی کرد و موضوع را به کمیته بین وزارتی (Ressortkreis) ارجاع داد، این پیشنهاد در اکتبر/نوامبر ۲۰۱۸ تایید گردید. این شناسایی شخص مشمول به طور رسمی در نوامبر ۲۰۱۸ به اتحادیه اروپا پیشنهاد شد، پس از آن تصویب و در ژانویه ۲۰۱۹ لازم الاجرا شد.

➤ کشور آلمان از طریق چندین شعبه بانک ایرانی در این کشور با ایران روابط مالی دارد. آلمان تلاش های گسترده تری برای مقابله با اشاعه، به ویژه از طریق اقدامات دیپلماتیک را در اولویت قرار داده است و نقش محوری در برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) داشت. پس از اجرای برجام در سال ۲۰۱۶، مبادلات تجاری و مالی بین دو کشور افزایش یافت، اما پس از خروج ایالات متحده از برجام در سال ۲۰۱۸ و متعاقب آن اعمال مجدد تحریم های فراسرزمینی ایالات متحده، مجدداً این روابط به میزان قابل توجهی کاهش یافت. رابطه آلمان با کره شمالی اهمیت کمتری دارد، اگرچه آلمان مقصد انتخابی برای خرید فناوری توسط کشورهای ایران و کره شمالی است. از نظر احتمال نقض تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه، به ویژه بخش های مرتبط از قبیل بانک ها، ارایه دهندگان خدمات انتقال پول یا ارزش (MVTS)، بیمه و فروشندگان فلزات و سنگ های گرانبها (DPMS) است.

➤ چارچوب آلمان برای تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه بر اساس قطعنامه ۱۷۱۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد (و قطعنامه های متعاقب آن در مورد کره شمالی) و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد (درباره ایران) تا حد زیادی مشابه اجرای تحریم های مالی هدفمند مرتبط با تروریسم است (نتیجه مستقیم شماره ۱۰)، البته با برخی تفاوت ها در وظایف نظارتی.

³ Co-sponsored designation under EU UNSCR 1373 regime

➤ کشور آلمان به طور فعال پیشنهادهایی را برای تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه به اتحادیه اروپا ارائه می کند. بین سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰، آلمان ۲۴ نام مرتبط با رژیم کره شمالی و ۱۳۹ مورد مرتبط با رژیم ایران را برای اضافه شدن به فهرست های مستقل اتحادیه اروپا پیشنهاد کرد. کشور آلمان به دلیل طیف وسیعی از عوامل سیاسی، از جمله تمرکز بر تحریم های اتحادیه اروپا و فرآیند منجر به تصویب برجام، پیشنهادات قرار گرفتن در لیست کمتری را به سازمان ملل متحد ارائه کرده است. سازمان ملل متحد یکی از اهداف مرتبط با کره شمالی را که آلمان به اتحادیه اروپا پیشنهاد کرده بود، در فهرست خود قرار داد، اگرچه این اقدام بر اساس پیشنهاد کشور آلمان نبود.

➤ طبق مقررات اتحادیه اروپا، همه افراد و نهادها موظفند هرگونه وجوه توقیف شده را به بانک مرکزی جمهوری فدرال آلمان (بوندس بانک - Bundesbank) گزارش دهند. از نوامبر ۲۰۲۰، آلمان ۱,۳ میلیون یورو در نتیجه تحریم ها علیه کشور ایران مسدود کرده است. این مبلغ از ۲,۲ میلیارد یورو (در سال ۲۰۱۱) به دلیل حذف اشخاص از فهرست و متعاقب آن آزادسازی وجوه، از جمله بر اساس برجام، کاهش یافته است. برای تحریم های مالی هدفمند مربوط به کره شمالی، آلمان ۴۱۰۸۷۲ یورو توقیف کرده است. به دلیل روابط اقتصادی ضعیف آلمان با کره شمالی، این مبلغ در مقایسه با کشور ایران کمتر است.

➤ بوندس بانک مستقیماً با مؤسسات مالی ایرانی در آلمان برای رعایت الزامات قانونی و فنی جهت اتصال مجدد به نظام های پرداخت الکترونیک اتحادیه اروپا تعامل داشته است.

➤ جدول منتشر شده در گزارش از دارایی های مسدود شده مربوط به قطعنامه های ۱۷۱۸ (کره شمالی) و ۲۲۳۱ (ایران) در کشور آلمان

۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	
۱۲۸۸۲۵۱	۱۳۲۰۳۸۹	۱۳۱۴۸۱۲	۱۳۰۲۷۵۸	۱۳۵۶۰۱۵	قطعنامه ۲۲۳۱ (ایران)
۴۱۰۶۵۴	۴۱۰۸۷۲	۴۱۱۳۰۷	۴۱۰۴۹۷	۴۱۰۵۰۹	قطعنامه ۱۷۱۸ (کره شمالی)

➤ به طور کلی در کشور آلمان، مؤسسات مالی و مشاغل و حرف غیر مالی از تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه و خطرات مربوط به ایران و کره شمالی آگاه هستند. درک در بخش مالی به طور کلی بهتر است، به ویژه در بخش بانکی، که نشان دهنده تعامل نزدیکتر بوندس بانک با این بخش و تعامل محدود با بخش های غیرمالی است. مؤسسات مالی و مشاغل غیر مالی بزرگ، به ویژه بانک ها،

شرکت‌های بیمه، ارائه دهندگان خدمات انتقال پول یا ارزش و شرکت های حقوقی و حسابداری، به طور معمول همه مشتریان را در برابر لیست تحریم ها در هنگام ورود و به طور مداوم با استفاده از پایگاه‌های داده تجاری بررسی می کنند. موسسات مالی کوچکتر (به ویژه موسسات غیر بانکی) و مشاغل غیرمالی نیز غربالگری تحریم ها را انجام می دهند، اما احتمال کمتری دارد که نظارت مداوم را انجام یا به پایگاه‌های داده تجاری دسترسی داشته باشند. برخی موسسات و مشاغل از فهرست تحریم‌های آنلاین و تلفیقی، FiSaliS (که توسط وزارت دادگستری نوردراین-وستفالن نگهداری می شود) استفاده می کنند، در حالی که برخی دیگر به صورت دستی فهرست‌های اتحادیه اروپا و سازمان ملل را بررسی می کنند. برخی از مشاغل غیرمالی فقط بررسی تحریم ها را به عنوان بخشی از شناسایی مضاعف (EDD) انجام می دهند نه غربالگری همه مشتریان. در حالی که بسیاری از مشاغل غیرمالی غربالگری را انجام می دهند، نواقص در کنترل ها، به ویژه در بخش های با حجم پول نقد زیاد (مانند بخش طلا) باعث ایجاد شکاف در اجرای تحریم های مالی هدفمند می شود. موسسات مالی و مشاغل غیرمالی کوچکتر ریسک در این کشور گریزتر بودند و اغلب مشتریان دارای ارتباط با ایران یا کره شمالی را نمی پذیرند.

➤ همانند تحریم های مالی هدفمند مرتبط با تروریسم، بوندسبانک نقش اصلی را در افزایش آگاهی از تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه ایفا می کند. بوندسبانک بخشنامه هایی را به حدود ۱۸۰۰ موسسه مالی توزیع می کند و آنها را در مورد هرگونه تغییر در لیست تحریم های اتحادیه اروپا (یا دستورات قانون پرداخت ها و تجارت خارجی)^۴ راهنمایی می کند. همچنین یک سرویس ایمیل برای پاسخ به سوالات از طریق وب سایت خود ارائه می دهد. بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹، بوندسبانک سالانه بین ۱۲ تا ۵۸ درخواست کتبی درباره تحریم‌ها دریافت کرده و به آنها پاسخ داده است که تا حد زیادی به کشور ایران مربوط می شود که با شرایط کشور آلمان و تاثیر برجام در این دوره همخوانی دارد.

➤ موسسات مالی، از جمله ارائه دهندگان خدمات دارایی های مجازی (VASPs)، از الزامات اقدامات شناسایی مضاعف (EDD) در روابط تجاری در ارتباط با کشورهای پرخطر آگاه هستند. مرجع نظارت مالی فدرال (بافین-BaFin) مشاهده کرده است که موسسات مالی این الزامات را جدی می گیرند.

➤ توصیه ۷ - تحریم های مالی هدفمند مرتبط با اشاعه

^۴ بانک اطلاعات تحریم های مالی

⁴ maintained by the Ministry of Justice of North Rhine-Westphalia

⁴ Foreign Trade and Payments Act (AWG)

این لزام جدید در گزارش ارزیابی متقابل (MER) قبلی کشور آلمان بررسی نشده بودند. معیار ۷,۱ - تحریم های مالی سازمان ملل متحد از طریق مقررات اتحادیه اروپا که تأثیر مستقیم بر روی کشور آلمان دارد اجرا می شود. قطعنامه ۱۷۱۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد و قطعنامه های متعاقب آن در مورد جمهوری دموکراتیک خلق کره (DPRK) از طریق تصمیم شورای سیاست خارجی و امنیتی مشترک اتحادیه اروپا (CFSP) ۲۰۱۶/۸۴۴^۲ و مقررات اتحادیه اروپا (۱۵۰۹/۲۰۱۷) به چارچوب قانونی اتحادیه اروپا منتقل شده است. قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل در مورد ایران از طریق تصمیم شورای سیاست خارجی و امنیتی مشترک اتحادیه اروپا (CFSP) ۲۰۱۰/۴۱۳ و مقررات کمیسیون اروپا (EC) ۲۰۱۲/۲۶۷^۳ به چارچوب اتحادیه اروپا منتقل شده است. آلمان می تواند برای کاهش تأخیرهای اجرایی که تحت مکانیسم اتحادیه اروپا مشاهده می شود، دستور توقیف/ممنوعیت داخلی صادر کند. الزامات ملی قانون پرداخت ها و تجارت خارجی تا زمانی که اشخاص مشمول شناسایی شده اتحادیه اروپا لازم الاجرا است معتبر می باشد. البته دستورات قانون پرداخت ها و تجارت خارجی آلمان در تعطیلات آخر هفته یا تعطیلات رسمی صادر نمی گردد، و این بدان معنا است که در اجرای لیست اشخاص مشمول شناسایی شده سازمان ملل که بلافاصله قبل از تعطیلات آخر هفته یا تعطیلات رسمی صادر شده است در کشور آلمان تاخیر وجود خواهد داشت.

پیشنهاد

با توجه به قرار گرفتن نام کشورمان در لیست کشورهای پرخطر و غیر همکار (موسوم به لیست سیاه) گروه ویژه اقدام مالی (FATF) و فهرست کشورهای پرخطر کمیسیون اروپا^۴ بر اساس بررسی های بعمل آمده در کارگروه بین الملل مرکز در خصوص گزارشات ارزیابی های متقابل (MER) کشورها و اقدامات متعاقب آنها در راستای پوشش ناکارمدها و نقایص شناسایی شده در این گزارش ها از قبیل اصلاح قوانین و مقررات، تقویت بخش نظارت و سازوکارهای شناسایی، بررسی ریسک های احتمالی ناشی از این ارزیابی ها برای شبکه مالی و بانکی کشورمان از قبیل شعب خارجی موسسات مالی، تجار، کارگزاران بانکی بسیار حائز اهمیت می باشد. لذا پیشنهاد می گردد با عنایت به تعداد زیاد گزارشات از ظرفیت واحدهای مبارزه با پولشویی موسسات مالی برای رصد گزارشات ارزیابی های متقابل آندسته از کشورهایی که در موسسات مالی دارای کارگزاری یا شعب فعال هستند

⁴ Common Foreign and Security Policy (CFSP)

⁴ European Commission

^{۴۴} بر اساس ماده ۹ دستورالعمل (EU) 2015/849، کمیسیون اروپا موظف است کشورهای ثالث پرخطری را که دارای نواقص استراتژیک در نظام مبارزه با پولشویی و مقابله با تامین مالی تروریسم خود هستند را شناسایی کند.

https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/high-risk-third-countries-and-international-context-content-anti-money-laundering-and-countereng_en

استفاده گردد و در صورت وجود ریسک احتمالی برای نظام مالی و بانکی کشورمان گزارش خود را به این مرکز ارسال فرمایند. تجمیع کلی این گزارشات در مرکز اطلاعات مالی می تواند منجر به شناسایی دقیقتر اقدامات، قوانین و مقررات و ریسک‌های کشورهای مختلف برای نظام مالی و بانکی کشورمان از منظر پول‌شویی و تامین مالی تروریسم گردد.

تهیه‌کننده: امیر طغیانی، رئیس گروه همکاری‌های بین‌المللی

۱۰ مهر ۱۴۰۱